

opusdei.org

Viatges a Barcelona "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

10/01/2011

Durant aquesta època, vaig fer dos viatges a Barcelona, o més ben dit, dos intents, perquè un viatge el vaig consumir i l'altre resultà frustrat. El 27 de gener, amb motiu de la presa de Barcelona pels "nacionals", que havia tingut lloc la vigília, vaig demanar, com se solia fer en aquell temps quan les tropes pròpies

conquerien el teu poble, que em deixessin anar a Barcelona, a veure la família. No em donaren el permís immediatament, però sí al cap d'una setmana, és a dir, a primers de febrer.

Vaig viatjar en autostop. Un camió atapeït de nord-africans em va portar fins a Mollerussa. I en recordar que el meu amic Culleré, el que havia estat president dels estudiants catòlics, era de Mollerussa, vaig pensar a presentar-me a casa de la seva família. No coneixia els seus pares, però ells sabrien qui era jo. I m'acolliren, en efecte, molt amablement. Aquella nit a Mollerussa fou la meva primera nit civilitzada de molt temps: la vaig passar, per primer cop des de la incorporació a l'exèrcit, en una habitació neta, on hi havia un llit de debò.

L'endemà, vaig tornar a fer autostop i em van agafar uns senyors que no recordo. A mig camí, aturats enmig d'un embús tremend, vaig veure que en un dels cotxes veïns hi viatjava un amic meu, en Bauzà, amb un altre, tots dos militars, i com que també es dirigien a Barcelona, els vaig demanar d'anar amb ells.

En arribar a Barcelona, els pares encara no havien tornat a casa, com jo m'havia pensat, i els vaig localitzar al carrer Calaf. Ens vàrem fondre en una abraçada emocionant, tots plorant, després de tant temps de separació i d'incertesa. M'hi vaig estar una setmana, ajudant-los amb les gestions per recuperar l'antic domicili familiar.

L'altre viatge –que quedà en temptativa– té a veure amb la meva afecció literària. Des de Terol estant, a través d'un amic que m'hi animà, vaig començar a escriure i a enviar

articles a la premsa. I me'ls publicaven en diversos diaris.

Un d'aquells escrits, especialment incendiari, era sobre Enrique Jardiel Poncela, a propòsit del seu retorn a Espanya –estava exiliat a l'Argentina, des dels primers temps de la República. El motiu del rebuig al famós comediògraf era la contradicció que per a mi suposava que l'autor d'obres com *¿Pero hubo alguna vez once mil vírgenes?* o *La tournée de Dios*, s'atrevis a tornar a Espanya com si res, només pel fet que la victòria de Franco semblava assegurada i ell era políticament afí a les dretes més ortodoxes i autoritàries. La meva posició era, més o menys, que no totes les coses s'havien fet malament en el temps de la República, i que fer fora gent com aquella, o aconseguir que marxessin, havia estat un encert.

Un altre article, a *El Noticiero* de Saragossa, el vaig titular “Pro Universidad Católica”. Advocava per la conveniència que l’Església fundés i dirigís institucions universitàries. En aquesta qüestió, he canviat diverses vegades d’opinió en el decurs dels anys. Així, al cap de molt poc temps d’haver escrit aquell article, em vaig convèncer que de cara a l’evangelització cristiana, era millor que els estudiants i professors catòlics estiguessin ficats a les universitats civils, i contribuïssin des d’allí al bé comú i també a la cristianització de les estructures universitàries. I més tard vaig concloure que totes dues possibilitats eren compatibles.

Un dels meus treballs literaris, presentat en un concurs que havia convocat l’estament militar, meresqué un premi, que consistia en una determinada quantitat de diners i un permís d’una setmana. I vaig

decidir viatjar a Barcelona de nou, en aquest cas amb un altre company d'unitat, Climent Serrat, de Sant Feliu de Pallerols, i amb un cotxe que ens va prestar un altre amic –aquest, conegut ja de molts anys enrere– de la colònia catalana de Terol, en Masriera, que tenia un càrrec polític important relacionat amb el patrimoni artístic. Serrat, Aumedes (de Guissona) i jo érem un trio inseparable a Terol.

En Serrat no en sabia gaire, de conduir, i a mi fins i tot em va estranyar que en Masriera li deixés el cotxe.

Doncs bé, després de Saragossa, camí ja de Lleida, vam tenir un accident, provocat per una sobtada retenció a la carretera. En Serrat no va poder reaccionar a temps. Després del cop, en mirar al meu costat i veure'l immòbil, amb el cap sobre el volant, ple de sang, em pensava que era

mort. El cotxe quedà en un estat irrecuperable i en Serrat, especialment, molt malferit. Però se'n sortí. Jo, només tenia algunes nafres superficials. Ens van dur a Saragossa, i allà vam passar la resta del permís i més, sobretot ell.

Hi havia a l'hospital el vell amic Sagrera, que hi feia d'ajudant de cirurgià. Ell degué avisar el jesuïta pare Lamolla, que aleshores vivia també a Saragossa. I el pare Lamolla m'atengué amb gran afecte, i em venia a visitar gairebé cada dia. Li vaig ensenyar un llibre d'espiritualitat de Tanqueray que aleshores llegia amb afició, i que havia aconseguit a Burgos, però crec que no li va agradar gaire: digué una cosa així com que allò era molt poqueta cosa.

Jo portava a Barcelona, en aquest accidentat viatge, un gran paquet de comestibles (ous, fruita, etc.) per a la

família, que m'havien regalat uns amics de Terol, sabent que l'escassetesa a Barcelona, en aquella època, era extrema. I a més a més del paquet, duia també una carta del propietari del cotxe per a la família Escolà –en Masriera estava casat amb una Escolà–, que deia alguna cosa com ara: “Aprofitant que el meu cotxe porta en Serrat i en Balcells a Barcelona, us envio un afectuós record...”

Tot el que portàvem quedà escampat per la carretera, però aquella carta, d'una manera misteriosa, arribà al seu destí, i la família Escolà, que no sabia res del que havia passat, es trobà a les mans aquell estrany missatge. Com interpretar-lo?

El paquet d'aliments, com deia, me l'havia proporcionat una família amiga: el pare l'havia tractat mèdicament d'un *bacillus anthracis*, dit comunament carboncle, i la filla

em queia molt bé. La festejava platònicament, des de la finestra de la nostra casa –on vivia amb en Serrat i l’Aumedes– i li cantava cançons d’amor, que ella escoltava complaguda des del seu balcó, a la casa del davant. I així passàvem l’estona.

En Serrat va protagonitzar en una ocasió, a la casa on vivíem a Terol, una desafortunada actuació. Era una d’aquestes persones que parlen a la nit, enmig del son més profund, i que ho fan amb una perfecta coherència, de tal manera que els altres poden fins intervenir en la conversa sense que es pertorbi el son del dorment. En Serrat era dels que contestava maulant, posant per cas, si sentia un gat: era capaç de fer, dormint, tots els papers de l’auca.

En una ocasió que era amb nosaltres el tinent Casanovas, també català, en Climent es va adormir i començà a

dir bestieses d'en Casanovas: que era un ximple, un imbecil, etc. El tinent s'enfadà molt, i tot i que vam procurar excusar el nostre amic, dient-li a l'oficial que en Serrat no era conscient del que feia i que no s'ho podia prendre a pit, el cert és que en Casanovas es quedà molt dolgut: “Sembla mentida, amb tot el que he fet per ell...”, deia.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/viatges-a-
barcelona-memoria-ingenua/](https://opusdei.org/ca/article/viatges-a-barcelona-memoria-ingenua/)
(12/04/2026)